

Hình thành và phát triển một số kỹ năng cho sinh viên Trường đại học Công nghiệp Việt Trì trong dạy học Học phần Thiết kế website

Nguyễn Thị Ngọc Ánh*

Khoa CNTT – Trường Đại học Công nghiệp Việt Trì

Received: 10/4/2024; Accepted: 18/4/2024; Published: 26/4/2024

Abstract: In the era of booming information technology, website design is a research field that many people pursue, with huge market demand. Besides presenting some concepts (website, website design...), the article presents measures to form and develop a number of skills for students of Viet Tri University of Industry in the subject Design website: Improve graphic design skills; Form and develop HTML cutting skills; Develop skills in using web design tools; Organize students to research some popular design systems; Develop website programming skills; Enhance font practice; Develop skills in using colors....

Keywords: Website design; Website design skills; Viet Tri University of Industry

1. Đặt vấn đề

Website ngày càng trở nên phổ biến và hầu như bất kỳ một tổ chức, DN nào cũng cần phải có website. Trong thời đại bùng nổ về CNTT, thiết kế website là một ngành học được nhiều người theo đuổi, thị trường có nhu cầu rộng lớn. Bài báo này trình bày một số biện pháp hình thành và phát triển một số kỹ năng cho sinh viên trường Đại học Công nghiệp Việt Trì trong dạy học học phần thiết kế website: Nâng cao kỹ năng thiết kế đồ họa; Hình thành và Phát triển kỹ năng PTKN) cắt HTML; PTKN sử dụng các công cụ thiết kế web; Tổ chức cho sinh viên nghiên cứu một số hệ thống thiết kế phổ biến; PTKN lập trình website; Tăng cường thực hành phong chữ; PTKN sử dụng màu sắc...

2. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

2.1. Khái niệm về thiết kế website

Thiết kế website là một nhu cầu thiết yếu của bất kỳ cá nhân, doanh nghiệp (DN) hay một tổ chức (tổ chức Chính phủ, tổ chức phi chính phủ - NGO, tập đoàn đa quốc gia, công ty...). Website được thiết lập có thể là các trang dưới dạng blog cá nhân, hoặc những trang thương mại điện tử của DN, công ty, tổ chức đó.

Thiết kế website là quá trình tạo ra giao diện tổng thể cho website. Đây là quá trình khá phức tạp bao gồm lập kế hoạch và xây dựng các yếu tố của trang website (từ cấu trúc và bố cục đến hình ảnh, màu sắc, đồ họa và phong chữ...).

Thiết kế website có nhiều thành phần hoạt động, những yếu tố này xác định giao diện và hoạt động của một trang website trên các thiết bị khác nhau:

máy tính, điện thoại thông minh và máy tính bảng: Thiết kế đồ họa; Thiết kế trải nghiệm người dùng; Thiết kế giao diện; Tối ưu hóa công cụ tìm kiếm (SEO); Tạo nội dung.

2.2. Thiết kế website tĩnh và website động

Thiết kế website bao gồm 2 kiểu thiết kế chính là website tĩnh và website động.

◆ Thiết kế website tĩnh: Công việc thiết kế website tĩnh bao gồm hai phần chính: (i) Design (Thiết kế) và (ii) Cắt HTML (Tạo dựng giao diện). Trong đó, phần thiết kế chủ yếu do các designer đảm nhiệm bằng cách sử dụng những phần mềm chuyên dụng để thiết kế đồ họa như phần mềm: Ps, Ai, Dn,... Các phần mềm này sẽ hỗ trợ các designer trong việc tạo dựng giao diện dưới dạng hình ảnh cơ bản thông thường.

Website tĩnh có 3 điểm hạn chế: (i) Khó thay đổi giao diện một cách đồng bộ; (ii) Khó thay đổi nội dung nếu như người quản lý trang website không có kiến thức về HTML; (iii) Không có khả năng tương tác web.

Ngày nay các website tĩnh thế hệ mới đã được bổ sung thêm chức năng thay đổi giao diện hàng loạt. Như vậy, với các website tĩnh thế hệ mới chỉ kém website động ở khâu cập nhật nội dung và thực thi các tương tác trên nền web.

◆ Thiết kế website động: Website động là website có hệ thống cơ sở dữ liệu dùng để cung cấp thông tin cho website. Không giống như website tĩnh, website động có khả năng quản lý dữ liệu website tốt, người sử dụng có khả năng tương tác trên hệ thống website, dễ dàng cập nhật nội dung và thêm các tính năng tiện

ích quản lý chủ sở hữu và thân thiện với người dùng

Thiết kế website động là công việc xử lý phần mềm dữ liệu của một website đã được lập. Tức là website động đã có đầy đủ thông tin, cơ sở dữ liệu có chức năng xử lý và lưu trữ vào bộ nhớ tự động. Khác với website tĩnh, website động cho phép người dùng dễ dàng sử dụng trong việc cập nhật nội dung, phân tích, quản lý và sử dụng các tiện ích khác. Hiện nay, thường phần lớn các trang website là website động để có thể giúp admin quản trị website quản trị dễ dàng và khách hàng có thể tương tác trực tiếp trên website.

Hiện nay, phần lớn các trang website là website động để có thể giúp admin quản trị website quản trị dễ dàng và người sử dụng có thể tương tác trực tiếp trên website.

2.3. Yêu cầu cơ bản đối với người học trong thiết kế website

◆ Người học cần xác định được mục đích của việc thiết kế website: Một trong những lưu ý khi thiết kế website quan trọng đó là xác định rõ mục đích xây dựng website của khách hàng: cung cấp tin tức, quảng cáo thương hiệu, hay bán hàng... Trên cơ sở xác định được mục tiêu của website, người học mới có thể dễ dàng xây dựng được nội dung, bố trí layout cho web... Đặc biệt là, người học có thể định hướng được chiến lược đúng đắn cho website trong tương lai.

◆ Người học cần xác định rõ đối tượng người xem: Người dạy cần yêu cầu người học xác định được đối tượng người xem mà website hướng đến. Từ đó, người học mới có thể dễ dàng xây dựng được ý tưởng thiết kế phù hợp cho trang website của mình

Bên cạnh đó, người học cũng cần biết việc thiết kế website cho những DN, tổ chức nhỏ lẻ hay blog cá nhân, thì có thể làm toàn bộ (full tasks), nhưng nếu thiết kế website cho các công ty, DN và tổ chức lớn, thì người thiết kế chỉ làm trong bộ phận đảm nhiệm một phần (frontend hoặc backend) thôi.

◆ Người học cần xác định những việc cần làm để một website có thể vận hành trên Internet (Ví dụ, cần có hosting, tên miền và website).

Người học cần kết hợp kiến thức HTML, CSS, PHP, JAVASCRIPT, ASP, ... và cả các mã nguồn mở phổ biến trên thế giới và tại nước ta như wordpress, joomla để có thể thiết kế website hoàn chỉnh về giao diện bên ngoài và chức năng bên trong.

2.5. Một số kỹ năng cần được hình thành và phát triển cho người học trong nội dung dạy học Thiết kế website

Người học cần được học các kỹ năng cứng (là phần bắt buộc) và kỹ năng mềm (hỗ trợ, giúp người học dễ dàng thành công trong sự nghiệp).

2.5.1. Kỹ năng cứng

◆ **Nâng cao kỹ năng thiết kế đồ họa:** Có thể nói, phần cơ bản nhất trong dạy học thiết kế website là sinh viên phải sử dụng thành thạo các phần mềm đồ họa, công cụ để thiết kế web. Vì vậy, người dạy phải giúp người học kiến thức cơ bản về đồ họa, vì thiết kế website sử dụng hình ảnh là chính (Đơn giản nhất là kiến thức về những phần mềm photoshop...).

◆ **Hình thành và phát triển kỹ năng cắt HTML:** Cắt HTML trong việc thiết kế website là công việc gồm có 3 thành phần chính (i) Trình bày, hành động và ứng xử. Đây là công đoạn tạo ra bản thiết kế 2D nhờ tới việc thiết kế đồ họa. Vì vậy, người học cần được tăng cường thực hành và trau dồi kiến thức, trong đó việc sử dụng nhiều loại ngôn ngữ khác nhau được coi là một lợi thế lớn.

◆ **Nâng cao năng lực sử dụng công cụ thiết kế website:** Để sáng tạo ra các bản thiết kế giao diện website, thì người học cần phải học các phần mềm thiết kế tiêu chuẩn như: Photoshop, Illustrator, Figma, Adobe XD. Sinh viên thiết kế website sử dụng các phần mềm này để tạo ra các mô hình, cấu trúc giao diện website, thiết kế logo, sửa hình ảnh và các phần nội dung khác.

◆ **Tổ chức cho sinh viên nghiên cứu một vài hệ thống thiết kế phổ biến:** Thông thường, dựa vào kinh nghiệm cá nhân người học có thể thiết kế website theo ý thích. Tuy nhiên, để có thiết kế chuyên nghiệp và hiệu quả, sinh viên cần được học cách thiết kế của các hệ thống phổ biến như Google, Apple...

Ngoài ra, hầu hết các website hiện nay đều phải tương thích (Responsive) với các thiết bị di động chạy trên nền tảng Android và iOS. Vì vậy, sinh viên cần phải tìm hiểu để có thể tạo ra các thiết kế website hoạt động tốt cho từng hệ điều hành.

◆ **Phát triển kỹ năng lập trình website:** Sinh viên thiết kế website sẽ rất khó để có thể thăng tiến trong công việc nếu không có kiến thức về lập trình website. Học lập trình website cơ bản sẽ giúp người học biết rằng bản thiết kế họ vừa tạo ra có khả thi và áp dụng được về mặt kỹ thuật hay không.

2.5.2. Kỹ năng mềm

◆ **Tăng cường thực hành về phong chữ (Typography):** Kiểu chữ, phong chữ, hình dạng chữ, kích thước chữ, độ in đậm, in nghiêng sẽ có các ý nghĩa và tác dụng khác nhau. Điều quan trọng là người dạy giúp người học biết cách truyền tải thông

điệp thiết kế bằng cách lựa chọn chi tiết kiểu phong chữ thích hợp. Người dạy có thể giới thiệu một số tài nguyên trên mạng để giúp mở rộng kiến thức về typographic của bạn. Ví dụ website FONTS IN USE.

◆ Phát triển kỹ năng sử dụng màu sắc: Người học thiết kế website cũng cần được cung cấp các khái niệm và lý thuyết về màu sắc. Ví dụ như kết hợp các màu cơ bản để tạo ra các màu mới, từ đó có thể tạo ra các bảng màu đẹp mắt. Cụ thể, người học cần làm quen với bánh xe màu sắc và cách các màu bổ sung, màu tương phản và màu tương tự phối hợp với nhau.

◆ Rèn kỹ năng xây dựng bố cục (Composition): Bố cục của website được tạo ra từ việc sắp xếp các đoạn văn bản, hình ảnh và các yếu tố khác phục vụ mục đích truyền đạt một thông tin nào đó. Bố cục giúp làm nổi bật các nội dung quan trọng và thu hút sự chú ý của người sử dụng. Vì vậy, người học cần phải rèn kỹ năng kết hợp hài hòa giữa hình ảnh, văn bản, cấu trúc và tổ chức hệ thống phân cấp các ý tưởng.

Một website có bố cục tốt tạo ra sự cân bằng với các yếu tố tương phản, không gian âm (negative space) và cân đối. Người dạy khuyến khích sinh viên học hỏi và quan sát các thiết kế có sẵn: từ website đẹp, tranh vẽ, biển quảng cáo, tranh ảnh để ứng dụng vào trong thiết kế của riêng mỗi người học.

◆ PTKN trải nghiệm người dùng (UX: User Experience): Người dạy cần nhấn mạnh cho người học: Người thiết kế website cần phải có kỹ năng về thiết kế UX. Bởi vì, Trải nghiệm người dùng có giá trị trong việc tạo ra website thân thiện với người sử dụng, thu hút họ và điều hướng dễ dàng thông qua trang web.

◆ Hình thành và phát triển kỹ năng thiết kế giao diện người dùng (UI: User Experience): Bản chất của việc thiết kế giao diện website, nút, menu và các thành phần tương tác đều là một phần của giao diện người dùng. Những yếu tố này điều hướng người sử dụng website để có trải nghiệm tốt, mà không gặp khó khăn.

Trong quá trình dạy học, người dạy cần kết hợp UX/UI. Trong đó: UX (User experience) là trải nghiệm sử dụng website của người dùng, còn UI (User Interface) là giao diện website mà người dùng sẽ thấy bao gồm: hình ảnh, font chữ, màu sắc, icon, logo,... Một website hiệu quả được đánh giá không chỉ đảm bảo tốt về tính thẩm mỹ, mà còn cần thân thiện với người dùng, tăng sự giao tiếp giữa người dùng và trang web. Điều đó có thể giúp khách hàng có thể tìm kiếm các thông tin cần thiết và hiểu rõ hơn

về khách hàng.

◆ Bồi dưỡng kỹ năng viết (Copywriting): Ngoài một số kỹ năng trên, người dạy cần yêu cầu người học biết chút ít về viết nội dung, content. Mặc dù thường nội dung website có thể được viết bởi người sử dụng hoặc nhân viên content. Tuy nhiên, người học có thể tự viết và chỉnh sửa nội dung văn bản thì sẽ thuận lợi hơn.

◆ Rèn kỹ năng chú ý đến chi tiết: Người dạy cần PTKN cần có của nhà thiết kế website cho người học. Bởi vì, thiết kế của họ có thể không hoàn hảo trong thực tế. Đề ý đến các yếu tố nhỏ như bố cục, phối màu, điều hướng, nội dung, các thành phần website (elements) để giúp thiết kế của bạn hoàn hảo nhất.

◆ PTKN giao tiếp: Người thiết kế website không chỉ phải hiểu các mục tiêu của khách hàng, mà còn phải có khả năng truyền đạt các quyết định, ý nghĩa mẫu thiết kế của họ đến người sử dụng và giải thích tại sao ý tưởng của họ lại đóng góp vào sự thành công của trang web.

◆ Rèn tính kiên nhẫn: Ngoài một số kỹ năng ở trên, người dạy cần hướng người học đến việc rèn kỹ năng (Kiên nhẫn trong việc giải thích cho khách hàng hiểu ý nghĩa và mẫu thiết kế; Kiên nhẫn trong hợp tác làm việc...)

3. Kết luận

Thiết kế website sẽ giúp người dùng cập nhật được các thông tin hoặc dịch vụ mới nhất. Để thành công trong lĩnh vực thiết kế web, trước tiên người dạy cần giúp người học trong việc hình thành và trau dồi khả năng tư duy sáng tạo và phát triển các kỹ năng cứng (thông thạo các phần mềm, công cụ thiết kế, kỹ năng lập trình...), thì việc phát triển các kỹ năng mềm có ý nghĩa hỗ trợ, giúp người học đạt được hiệu quả cao trong thiết kế website (sử dụng phong chữ, sử dụng màu sắc, xây dựng bố cục, kỹ năng trải nghiệm người dùng, kỹ năng thiết kế giao diện người dùng, kỹ năng viết, kỹ năng giao tiếp...).

Tài liệu tham khảo

1. Ban chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TƯ về đổi mới giáo dục và đào tạo*. Hà Nội.

2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2016), *Thông tư số 12/2016/TT-BGDĐT ngày 22/04/2016 quy định ứng dụng CNTT trong quản lý, tổ chức đào tạo qua mạng*, Hà Nội.

3. Trần Thanh Điện, Nguyễn Thái Nghe (2017), *Các mô hình E-learning hỗ trợ dạy và học*, Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Cần Thơ, số chuyên đề CNTT, tr.103-111.